

ולאחרון זיבורית אלא **דשוו כולהו** נכל הקרקעות] **להרדי** [זו לזו].

שנינו במשנה: **אין מוציאין מנכסים משועבדים לאכילת פירות** שצמחו אצל לוקח מן הגזלן, וכמו שנתבאר במשנה, ואף אם כתב הגזלן שטר ללוקח, מפני תיקון העולם.

ומפרשין: **מאי טעמא**, הלא את דמי הקרקע עצמה גובה הלוקח מן המשועבדים, ומאי שנא דמי הפירות שאינו גובה אלא מבני חורין!?(¹⁰)

א. נכסיו של אדם ערבים ומשועבדים הם לתשלום חובותיו, ואף אם מכרם לאחרים גובים מהם.

ב. חובות שאין יוצא עליהם קול, הפקיעו חכמים את הנכסים מלהשתעבד להם, כי אם באת לטרוף מלקוחות אף בחובות כאלו, אין לך אדם לוקח שדה מחבירו לפי שירא שמא יש עליו שעבוד.

ג. מלוה בשטר יש לו קול, ולפיכך גובה הוא מנכסים משועבדים, אבל מלוה על פה אין לו קול.

ד. כל חוב שתיקנו חכמים לחייב את האדם,

ובסיפא אמאי הולכים אחר המוקדם והמאוחר בצוואה!?

ומפרשין: במלוה על פה **דליכא שטרא**, ואין נכסים משועבדים לו, ולפיכך אין גובין לפי זמן ההלוואה, אלא לפי זמן הצוואה.⁽⁸⁾ ועדיין תיקשי: **והא "כל הקודם בשטר" קאמר ומשמע בשטר הלוואה!?**⁽⁹⁾

ומשנינן: כל הקודם **בשטר פקדתא** [צוואה] קאמרינן.

ואי בעית אימא: לעולם מיירי הברייתא **אפילו במתנה נמי**, ולא דווקא בבעלי חובות, ואף על פי כן **לא קשיא**, ואין להוכיח מכאן שגם במתנה תיקנו חכמים שלא לגבות מן המשועבדים.

כי **מאי דקתני "גובה מן האחרון"** יש לפרש: **אין נפסד אלא אחרון**. מפני שבעל החוב גובה את הבינונית כדינו, ואחר כך יגבה המקבל הראשון מן האחרון, כיון שקדם לו בשיעבודו, ונמצא שהאחרון הוא שהפסיד את מתנתו.

ואי בעית אימא: לעולם גובה בעל החוב את חובו מן האחרון, אלא שאין הברייתא עוסקת במקרה שיש לראשון בינונית

8. בפשוטו, על ידי הצוואה חל שעבוד נכסים, אף על פי שמעיקרא מלוה על פה הוא [כמו שכתב רש"י] ואין בו שעבוד.

9. רש"י מפרש את הסוגיא לענין אכילת פירות, ולכאורה היה אפשר לפרשה אף על שבח קרקעות.

10. וראה בחתם סופר שפירש אליבא דהרמב"ם דווקא על שבח קרקעות. [ויישב בזה את קושיית

אך הרשב"א מפרש אף במלוה בשטר, אלא שנאבד השטר, ואף עדים אין בדבר, ולפיכך סומכים אנו על דבריו ששיעבודו של זה קדם לזה, ומשום מיגו הוא נאמן.]

9. ולא היה ניחא לגמרא להעמיד בשטר פקדתא,